

Jayand Baladien (Havenbedrijf Moerdijk)

FOCUS OP DRIE PIJLERS

Op het Industrial Park Moerdijk is 50 hectare aan terrein beschikbaar waarvan 30 hectare voor bedrijven die actief zijn op het gebied van circulaire of biobased chemie of het winnen van kritische grondstoffen. Commercieel directeur Jayand Baladien zegt de lat hoog te leggen bij 'het filteren' van bedrijven die interesse tonen. In Europoort Kringen een gesprek hierover, en meer.

Foto's: Pierre Crom

Nog even en je bent vijf jaar actief in deze functie. Zijn die jaren verlopen zoals je had verwacht?

“Nee, totaal niet. Als je bij een commercieel bedrijf vandaan komt, heb je geen idee hoe gelaagd semipublieke organisaties werken. De kracht van een bedrijf is dat het goed repeterende taken en processen kan uitvoeren. Hiervoor werkte ik voor een staalbedrijf, dat uitermate sterk is in het verzinken van staal. Dat doet het elke dag; het is voortdurend bezig met het optimaliseren van het productieproces. Wij zijn ook een bedrijf, een havenbedrijf, maar wij kennen niet specifiek één primair proces. Als havenbedrijf zijn we verantwoordelijk voor toekomstbestendig houden van het haven- en industrieterrein. Dit doen we door het in stand houden en aanleggen van infrastructuur, zoals wegen, fietspaden, bushaltes, maar ook

“HET MOOIE VAN DIT WERK IS DAT HET ZO ENORM RELEVANT IS”

het mogelijk maken dat bedrijven leidingen en kabels kunnen aanleggen. Ook is het van belang om de haven bereikbaar en beveiligd te houden. Dit gaat steeds meer gepaard met digitalisering. Om dit zonder publiek geld te kunnen bekostigen en te managen, hebben we ook inkomsten. De inkomsten zijn enerzijds watergerelateerd en bestaan anderzijds uit erfpachten. Naast dit commerciële deel is ons werk het maken van een vertaalslag wat de bedrijven van de publieke sector nodig hebben om te kunnen groeien en verduurzamen, maar ook wat de overheid verlangt en biedt om dit mogelijk te maken. Hiervoor zijn wij voortdurend met onze bedrijven in gesprek in accountmeetings, tafels en/of events die we organiseren. Zo kunnen wij begrijpen wat van belang is voor de BV Moerdijk, Nederland en Europa. Onze kortetermijnhorizon is vijf jaar, maar we kijken ook richting 2040 en 2050. Dat is bij de meeste commerciële bedrijven niet zo. Het werkveld is hier complexer, wat ik leuk vind. Maar je moet wel kunnen schakelen, waar ik hiervoor geen beeld van had.”

Het bedrijfsleven in de haven verandert sneller dan de lange termijn die jullie voor jullie planning hanteren. Hoe gaan jullie daarmee om?

“Zo snel als de meeste commerciële bedrijven handelen, kunnen wij niet. Maar dat is ook niet onze grootste kracht. Hoewel de haven snel lijkt te veranderen, heeft dit vaak een ruime voorbereidingstijd bij de ondernemer. Hierbij is het voor ons van belang dat we goed in gesprek zijn met de ondernemers. Zo kunnen we soms meehelpen, adviseren of juist naar de juiste loketten verwijzen. Zo hebben we onlangs bekendgemaakt dat Zero Emission Services zich dit jaar in Moerdijk gaat vestigen. Vanaf de eerste gesprekken heeft dit wel 2,5 jaar geduurd. Het mooie van dit werk is dat het zo enorm relevant is. Ik lees in de krant over thema's waarmee ik bezig ben. En dan niet als nieuws, want vaak weet ik al meer dan de gemiddelde lezer.”

Wat is aan nieuwe vestigingen in de haven voor jou het hoogtepunt tot nu toe geweest?

“Nieuwe vestigingen die starten zijn allemaal speciaal, zeker nu het vestigingsklimaat van Nederland flink is verslechterd. Maar

voor mij was de vestiging van Van der Vlist een bijzondere, omdat haar multimodale terminal voor breakbulk het palet in Moerdijk compleet maakt. Binnenkort vindt de officiële opening hiervan plaats. Vergeet ook DSV niet, dat voor het einde van het jaar het nieuwe warehouse op het Logistiek Park Moerdijk gereed heeft. Daar ben ik zelf niet direct bij betrokken geweest, maar ons team was dat wel. Een warehouse van 238.000 vierkante meter kun je wel als een mijlpaal beschouwen. De opening van de Air Separation Unit (ASU) van Air Liquide heb ik ook meegemaakt, ook al vond de eerste aanzet voor mijn komst plaats. Dit liet zien dat de industrie hier ook vol meetelt.”

De energie- en de grondstoffentransitie verloopt moeizaam door allerlei obstakels die deze veranderingen in de weg staan. Jij hebt je in transitiekunde verdiept. In welke fase bevinden wij ons volgens jou?

“Ik ben naar het havenbedrijf gekomen om een bijdrage te kunnen leveren aan deze transitie, en dat is in de praktijk vies tegengevallen. Dit hoewel ik heb gemerkt dat de bedrijven in de jaren bereidwilliger zijn geworden om te transformeren. Dankzij de leer van het transitie management weet ik zaken in perspectief te plaatsen. In Nederland hebben wij het in het algemeen best goed in vergelijking met de rest van de wereld. We leven in relatieve luxe, al geldt dat niet voor iedereen. Ik kom net terug van een reis naar Azië, waar de ondergrens er anders uitziet. Mensen zijn van nature niet veranderingsgezind, wat sterker wordt naarmate je het goed hebt. Wetenschappelijk is al lang duidelijk dat we een andere weg moeten inslaan, alleen is het ingewikkeld dit in goede tijden te doen. In de energietransitie moeten we nu dingen inhalen die niet vallen in te halen. We hebben bijvoorbeeld decennialang gedaan over het bouwen van het elektriciteitsnet en kampen nu met netcongestie. De afgelopen jaren hebben

“DANKZIJ DE LEER VAN HET TRANSITIEMANAGEMENT WEET IK ZAKEN IN PERSPECTIEF TE PLAATSEN”

wij vooral geoptimaliseerd en niet nagedacht over disruptieve veranderingen. Het net is er helemaal niet op toegerust om wind- en zonne-energie terug te leveren. Dertig jaar werk kan niet in twee jaar worden uitgevoerd. Verder hebben we de mensen en de middelen niet. Met de Tweede Kamerverkiezingen die in oktober voor de deur staan, moeten wij ons realiseren dat om de pot heen draaien geen zin meer heeft. We moeten nu lef tonen en keuzes maken. Daar zullen ook slechte keuzes bij zijn, maar dat is nog altijd beter dan geen keuzes maken!”

Zie je de verkiezingen als iets positiefs of juist als vertragend, omdat er na waarschijnlijk weer een lange periode van formeren zal volgen?

“De verkiezingen zie ik als positief. Met dit kabinet is er geen stap gezet en dat is dus achteruitgang. Ik hoop natuurlijk dat de formatie binnen een paar maanden klaar zal zijn, maar nog belangrijker is het dat we straks een kabinet hebben dat durft keuzes te maken met een visie op de lange termijn, dus meer dan vier jaar.”

Wat zie je als grootste obstakel?

“Stikstof! Het stikstofdossier moet worden opgelost om de economie en met name de industrie weer de ruimte te geven om te groeien en te verduurzamen. In Nederland moeten wij ons beseffen dat hiervoor ook impopulaire maatregelen nodig zijn. Je kunt niet alles in stand houden zoals het was en daarnaast transitie doorvoeren. Zo lang je duidelijk en betrouwbaar bent in je besluitvorming, ben ik ervan overtuigd dat de meerderheid hiermee kan leven. Netcongestie is net zo'n groot probleem. Dit

“BELANGRIJK IS HET DAT WE STRAKS EEN KABINET HEBBEN DAT DURFT KEUZES TE MAKEN MET EEN VISIE OP DE LANGE TERMIJN, DUS MEER DAN VIER JAAR”

kan worden opgelost door het bijbouwen van infrastructuur, wat valt te versnellen door de bureaucratie terug te dringen. Op dit moment kan echter een ieder een ontwikkeling tegenhouden door beroep aan te tekenen, ook als die van regionaal of nationaal belang is. Onze democratie lijkt te veranderen in een ‘vetocratie’, waarbij het veto wint. Projecten voor ‘greater good’ zouden makkelijker doorgang moeten vinden. Daarnaast moeten we de regelruimte inperken om experimenteler te kunnen acteren. We zijn erg lang risicomijdend geweest en hebben kwaliteitseisen hoog gehouden. Hoewel regels goed zijn bedoeld, belemmeren die ons ook om oplossingen te vinden. Geef bijvoorbeeld de zogenaamde Smart Energy Hubs meer vrijheid, waarbij het onderling delen van energie mogelijk wordt. Ook in Moerdijk zijn wij hiermee bezig en liggen hiervoor kansen.”

Je zegt dat de bereidwilligheid om te veranderen er is. Hoe groot is de pijn aan plannen in de haven?

“In de haven van Moerdijk zijn plannen voor verschillende projecten. Hieronder vallen inbreidingsprojecten, die op het terrein van een bedrijf plaatsvinden, en ook projecten waarvoor wij grond moeten vrijgeven. Deze gegevens hebben wij ook gedeeld aan het ministerie van Klimaat en Groene Groei en de provincie Noord-Brabant. Als je dit allemaal bij elkaar optelt, kom je tot ongeveer veertien projecten met een totaal geïnvesteerd vermogen van 1,5 miljard euro. Deze projecten staan nu stil door de elementen waar we net over spraken: stikstof en netcongestie. Het gaat om projecten die goed zijn voor de langetermijntoekomst van Nederland. Hierop heeft de voorfiltering al plaatsgevonden. Als je kijkt naar de leads, is mijn scoringsratio minder dan één op vijftientig.”

Je bedoelt dat één op de vijftientig bedrijven waarmee je spreekt, voor Moerdijk kiest?

“Nee, van de vijftientig bedrijven die het gesprek met Port of Moerdijk voeren, is er maar één waarmee we tot een handtekening komen. Bij twaalf vinden wij dat die niet bij onze propositie passen, bij de andere twaalf komen wij er onderling niet uit. Dit kan liggen aan het feit dat het bedrijf bijvoorbeeld de businesscase niet rond krijgt of omdat wij behoeftes van hen niet naar wens kunnen vervullen.”

Wat zijn de belangrijkste criteria waaraan jullie hechten?

“De beschikbare grond is schaars: 50 hectare. Dit is bestemd voor de hoge milieucategorie 6. Alleen de zwaarste industrie kan zich hier vestigen en daarbij willen we dat bedrijven havengerelateerde activiteiten ontplooiën. We zijn immers een zeehaven. We zijn een haven- en industriegebied voor duurzame Europese logistiek en circulaire chemie, met ruim vierhonderd bedrijven. Wij zien graag cohesie tussen deze bedrijven, die bijvoorbeeld energie of diensten aan elkaar leveren. Binnen die clusterversterkende strategie kijken wij naar drie pijlers. Ten eerste circulaire chemie, zoals het produceren van circulaire nafta uit plastic afval. We hebben spelers op het oog die zich richten op het chemisch recyclen van plastics. Ten tweede kijken wij naar biobased chemie. Op dit moment zijn wij in gesprek met Perpetual Next, dat biomethanol uit houtachtige reststromen maakt. Dat is een mooi basisproduct voor olefinen in de toekomst en zou in de energietransitie nu ook een rol kunnen vervullen als brandstof voor rederijen als A2B, NCL en WEC Lines, die Moerdijk aandoen en over methanol-ready schepen beschikken. Kritische grondstoffen vormen de derde pijler. We weten al lang dat bepaalde metalen slecht beschikbaar zijn. Als je zoals China niet over mijnen beschikt, is het belangrijk die metalen te winnen uit producten waarin die zijn verwerkt. In MM Metal Recycling hebben we al zo'n speler hier gevestigd die deze metalen uit elektronisch afval terugwint. Maar we zouden er daar nog veel meer van kunnen hebben. Denk aan alle auto's met een grote batterij die op dit moment worden geïmporteerd. Hoe mooi zou het zijn om de batterijen, nadat ze aan het einde zijn van hun levenscyclus, hier te ontmantelen en de kritische grondstoffen eruit te halen? We zijn in gesprek met Refurb Battery, een partij die batterijen uit scooters, fietsen en gereedschap wil hergebruiken. Van de batterijen die bij hen uitvallen, kunnen de kritische grondstoffen door weer een ander bedrijf worden gewonnen.”

Jullie leggen de lat hoog, maar bedrijven doen dit natuurlijk ook. Hoe aantrekkelijk is Nederland nog voor internationale bedrijven?

“In de accountgesprekken die wij voeren, merk je dat bedrijven het moeilijk vinden in Nederland te investeren. Ze vragen zich af of investeringen in verduurzaming straks wel worden terugverdiend. Ook kijken zij of hier het meeste rendement uit hun investering valt te halen. Dat maakt het ingewikkeld. Dit heeft impact op de lange termijn, maar ook ‘onderhands’ worden activiteiten vertraagd. Op dit moment horen wij nog beperkt dat bedrijven overwegen te vertrekken. In het Rotterdamse is dit

“PROJECTEN VOOR ‘GREATER GOOD’ Zouden makkelijker doorgang moeten vinden”

veel duidelijker in het zicht, wat duidelijk maakt welke route voor ons ligt als wij onze koers niet wijzigen. Op dit moment hebben wij al in het vet gesneden, als je niet uitkijkt zit je straks in het bot. Decision makers bevinden zich veelal niet in Nederland of in Europa. Als daar eenmaal het besluit is genomen om te vertrekken, komt men daar niet meer op terug. Men kijkt niet

alleen naar Nederland of Europa, maar naar de wereldwijde markt. Als het slimmer is om te investeren in de VS of Afrika, dan doet men dat gewoon. De euro die daar wordt geïnvesteerd, komt dan niet hier terecht.”

Het Nationaal IndustrieAlarm, dat politici moest wijzen op het belang van een eerlijk speelveld voor de Nederlandse industrie, zal deze zomer ook hier hebben geklonken.

“Ja, onder meer bij Shell en LyondellBasell. De basischemie acteert op de wereldwijde markt. Ik ben een groot voorstander om verder te verduurzamen en onze chemie circulair te maken, maar daar is ook verdienvermogen voor nodig. We moeten dit op Europees niveau regelen en niet op nationaal niveau. Ik hoop dat het Nationaal Industriealarm is doorgekomen bij enkele van onze politici.”

Over kwantiteit gesproken: hoe is de overslag van goederen in de haven van Moerdijk over het eerste halfjaar uitgevallen?

“De containerbusiness verloopt best goed. De overslag van bulkgoederen loopt iets terug en van vloeibare bulkgoederen is die wat meer gedaald. Er zitten wat verschuivingen in, maar dat is niet alarmerend. We verwachten dit jaar op hetzelfde niveau af te sluiten als het jaar ervoor of misschien met een kleine daling.”

Het einde van het jaar komt in zicht. Wat hoop je in de laatste maanden nog te realiseren?

“Eigenlijk ben ik al vooral met 2026 bezig. Ik hoop dat Den Haag een punt op de horizon biedt hoe we met stikstof kunnen omgaan, zodat hier het blik aan projecten open gaat en het bedrijfsleven in de gelegenheid wordt gesteld lef te tonen en door te pakken. Daar snakt elk bedrijf naar dat ik spreek. Wij weten allang dat stikstof een probleem is. Het wordt een crisis genoemd, het is de hoogste tijd dat wij het als dusdanig gaan behandelen. Dat houdt in dat wij keuzes moeten maken, die in elk geval duidelijkheid opleveren. Daar is het bedrijfsleven het meest bij gebaat.”

WIE IS JAYAND BALADIEN?

Jayand Baladien studeerde algemene operationele technologie aan de Hogeschool van Amsterdam en bedrijfskunde aan de Haagse Hogeschool. Sinds 2013 is hij werkzaam in Moerdijk. Aanvankelijk bij Wuppermann in diverse functies, in december 2020 trad hij aan als commercieel directeur bij Havenbedrijf Moerdijk.